

ÎNVĂȚAREA RELIGIEI – PRINCIPIU ESENȚIAL ÎN BUNA EDUCAȚIE A OMULUI

Petru POPESCU

Oamenii înțelepți, care au cunoscut din proprie experiență că cuvântul lui Dumnezeu exprimă adevărul, știu că se poate vorbi despre educația spirituală a omului numai în măsura în care acceptăm că omul este ființă spirituală creată de Dumnezeu prin Spiritul său Divin, este în legătură permanentă cu El și pe lângă alte proprietăți potențiale de care dispune, are libertatea alegerii de a se dezvolta cum vrea, adică de a se educa cum vrea sau de a se lăsa educat de către educatorii săi, așa cum vor ei.

Înainte de a alege cum să se educe, sau să educe pe alt semen al său, omul trebuie să știe adevărul divin despre sine și ce fel de educație își poate alege. Această știință poate fi oferită omului prin intermediul învățării religiei. Din acest motiv Dumnezeu a făcut cunoscut omului persoana Sa, legea Sa și (poruncile) principiile ce decurg din ea: 1. Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău (**Matei** 22.37). 2. Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși (**Matei** 22.39). 3. Să nu ucizi. 4. Să nu comiți adulter. 5. Să nu înșeli. 6. Să nu furi (**Matei** 19.18). 7. Să nu te prea mărești. Deoarece „Cel ce se va înălța pe sine va fi smerit, și cel ce se va smeri pe sine va fi înălțat” (**Matei** 23.12). Aceste principii sunt oferite omului de către Creatorul său, pentru ca îndeplinindu-le și dobândind puterea Duhului Sfânt să se îndumnezeiască, dacă vrea, și să fie fericit pururea.

„Scriș este în proroci: Și vor fi toți învățați de Dumnezeu” (**Ioan** 6.45). Toate popoarele lumii au fost informate de către Dumnezeu, prin proroci și prin Fiul său – Iisus Hristos, despre existența Sa, și despre importanța îndeplinirii principiilor Sale pentru om, dar nu toți oamenii au crezut în El și puțini au îndeplinit poruncile Lui ca să cunoască, din propria lor experiență, că Dumnezeu există și că principiile Lui exprimă adevărul.

Învățarea religiei ca știință constă, pentru om, în cunoașterea legii lui Dumnezeu și principiilor ce decurg din ea, care însușite și aplicate în conlucrare cu El asigură bunăstarea vieții sale eterne. Legătura stabilită de către Dumnezeu cu omul și restul lumii înconjurătoare este legea primordială a adevărului, este ceea ce se numește religie de pe poziție științifică. Această legătură este de așa natură că omul nu o poate suprima, însă are posibilitatea să atribuie acțiunilor și existenței sale caracter sacru sau profan, adică bun sau rău, malefic sau benefic.

În orice domeniu de activitate, conștient sau inconștient, acest fenomen se produce permanent în acțiunile omului cu gândul, cuvântul sau fapta, de aceea învățarea religiei de pe poziție științifică este pentru om o necesitate și un drept.

Omul nu este impus de Dumnezeu cu forța să respecte principiile ce decurg din legea primordială a Adevărului, el are libertatea alegerii, însă omul are dreptul să știe despre aceasta, ca să poată face alegerea din proprie voință. În Articolul 18, din Declarația universală a drepturilor omului, este scris: „Orice om are dreptul la libertatea gândirii, de conștiință și religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, pre-

cum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea, singur sau împreună cu alții, atât în mod public, cât și privat, prin învățatură, practici religioase, cult și îndeplinirea riturilor”. Pentru ca orice persoană să-și poată manifesta religia în mod benefic și conștient, este necesar ca orice om să știe ce este religia de pe poziția adevărului științific. Aceasta se poate realiza numai prin includerea religiei ca obiect de studiu în cadrul învățământului elementar și obligatoriu pentru toți oamenii.

Dacă analizăm Articolul 26, din Declarația universală a drepturilor omului, care spune că: „Orice persoană are dreptul la învățatură. Învățământul trebuie să fie gratuit, cel puțin în ceea ce privește învățământul elementar și general. Învățământul elementar trebuie să fie obligatoriu. Învățământul tehnic și profesional trebuie să fie la îndemâna tuturor, iar învățământul superior trebuie să fie, de asemenea, egal, accesibil tuturor, pe bază de merit.

Învățământul trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane și întărirea respectului față de drepturile omului și libertățile fundamentale. El trebuie să promoveze înțelegerea, toleranța, prietenia între toate popoarele și toate grupurile rasiale sau religioase, precum și dezvoltarea activității Organizației Națiunilor Unite pentru menținerea păcii.

Părinții au dreptul de prioritate în alegerea felului de învățământ pentru copiii lor minori. Nu este așa, însă, și în Constituția Republicii Moldova, care prin Articolul 35, punctul (8), împarte învățământul în religios și laic: „Statul asigură, în condițiile legii, libertatea învățământului religios. Învățământul de stat este laic”. Prin acest articol, cel puțin la nivel elementar, statul lipsește cetățenii săi de caracterul sacru al învățământului și încălcă flagrant unul din drepturile fundamentale ale omului – dreptul la libertatea de a ști ce este religia, pentru a putea alege să trăiască sau nu conform principiilor divine, drept oferit de însuși Dumnezeu, întărit în Declarația universală a drepturilor omului, adoptată de O.N.U. și instituțiile ei speciale, la care a aderat și Republica Moldova, prin Hotărârea Parlamentului Nr. 707 – XII din 10.09.91.

Despre învățământul religios se poate vorbi numai în sensul învățământului de profil. Și nu trebuie de confundat învățarea religiei, ca obiect științific de studiu, cu învățământul religios ca învățământ de profil. Învățarea religiei este un drept și o obligativitate pentru fiecare om pe când învățământul religios de profil este o alegere liberă a omului, după ce a învățat religia ca obiect de studiu și știe ce prezintă ea din punct de vedere științific.

Nu trebuie redusă religia, ca știință, la ritualurile unui anumit cult religios sau, altfel spus, la o anume formă de manifestare a religiei. Pentru că formele de manifestare a religiei le cultivă omul după cum vrea, pe când principiile indicate de Dumnezeu sunt pentru toți oamenii și pentru totdeauna aceleași, și constituie nucleul religiei atât la nivel teoretic cât și cel practic. Ritualul face parte din practica religioasă la baza căruia se află îndeplinirea principiilor formulate de Dumnezeu prin cuvântul Său. Fără îndeplinirea principiilor, în conlucrare cu Dumnezeu, ritualul este inefficient pentru om.

Dacă omul nu este învățat și nu știe despre felul sacru de a fi, atunci el rămâne în felul profan de a fi, iar învățătura primită de el și aplicată în practică este o învățatură invalidă și rea, care face ca educația lui să fie bolnavă și rea, antagonistă esenței sale divine.

Statul, care nu asigură tuturor cetățenilor săi învățarea religiei de pe poziție științifică și nu se ocupă cu educația religioasă divină a lor este un stat ignorant față de ceea ce este sfânt, și în consecință este un stat rău.

Educația bună a omului se bazează pe învățarea religiei de pe poziție științifică, pe experiența personală a omului, care include credința în Dumnezeu și îndeplinirea principiilor Lui în conlucrare cu El. Acei oameni, care au făcut aceasta s-au convins că Dumnezeu este desăvârșit și bun, că cuvintele Lui exprimă Adevărul. Că trăind conform cuvintelor Lui, ei sau îndumnezeit, au devenit fericiți, desăvârșiți și buni pentru sine, pentru semenii lor, pentru întreaga existență din care fac parte pe veci. Realizând în felul acesta dezvoltarea deplină a personalității lor.

Iată ce mărturisește în această privință, din experiența sa, Proorocul și împăratul David: „1. Fericiți cei fără prihană în cale, care umblă în legea Domnului. 2. Fericiți cei ce păzesc poruncile Lui și-L caută cu toată inima lor, 3. Că n-au umblat în căile Lui cei ce lucrează fărădelegea. 4. Tu ai poruncit ca poruncile Tale să fie păzite foarte. ... 9. Prin ce își va îndrepta tânărul calea sa ? Prin păzirea cuvintelor Tale. ... 66. Învăță-mă bunătatea, învățătura și cunoștința, că în poruncile Tale am crezut. ... 72. Bună-mi este mie legea gurii Tale mai mult decât mii de comori de aur și argint. 73. Măinile Tale m-au făcut și m-au zidit, înțelepțește-mă și voi învăța poruncile Tale. 74. Cei ce se tem de tine mă vor vedea și se vor veseli, că în cuvintele Tale am nădăjduit. 75. Cunoscut-am, Doamne, că drepte sunt judecățile Tale și întru adevăr m-ai smerit.... 85. Spusu-mi-au călcătorii de lege deșertăciuni, dar nu sunt ca legea Ta Doamne. 86. Toate poruncile Tale sunt adevăr; pe nedrept m-au prigonit. Ajută-mă! ... 89. În veac, Doamne, cuvântul Tău rămâne în cer; 90. În neam și în neam adevărul Tău. Întemeiat-ai pământul și rămâne. ... 92. De n-ar fi fost legea Ta gândirea mea, atunci aș fi pierit întru necazul meu. 93. În veac nu voi uita îndreptările Tale, că într-însele m-ai viat, Doamne. 94. Al tău sunt eu, mântuiește-mă, că îndreptările Tale am căutat. ... 98. Mai mult decât pe vrăjmașii mei m-ai înțeleptit cu porunca Ta, că în veac a mea este. ... 99. Mai mult decât învățătorii mei am priceput, că la mărturiile Tale gândirea mea este. ... 104. Din poruncile Tale m-am făcut priceput; pentru aceasta am urât toată calea nedreptății. 105. Făclie picioarelor mele este legea Ta și lumină cărărilor mele. ... 114. Ajutorul meu și sprijinitorul meu ești Tu, în cuvântul Tău am nădăjduit. ... 130. Arătarea cuvintelor Tale luminează și înțelepțește pe prunci. ... 137. Drept ești, Doamne, și drepte sunt judecățile tale. ... 138. Poruncita-i cu dreptate mărturiile Tale și cu tot adevărul. ... 142. Dreptatea Ta este dreptate în veac și legea Ta adevărul. ... 151. Aproape ești Tu, Doamne, și toate poruncile Tale sunt adevărul. ... 165. Pace multă au cei ce iubesc legea Ta și nu se smintesc” (**Biblia sau Sfânta Scriptură**, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991, Ps. 118).

Care conducători de stat ai Republicii Moldova, din ultimii 74 de ani, pot confirma, din proprie experiență, adevărurile mărturisite de Proorocul și împăratul David? Care din ei poate spune că a implementat sau implementează, învățarea religiei în țara pe care s-a încumetat să o conducă? Și cum oare pot fi conduși cetățenii unei țări spre fericirea divină când însăși conducătorii lor nu cunosc, din proprie experiență, ce este ea? Adică nu-L cunosc pe Dumnezeu, nu vor să-L cunoască și nici cetățenilor conduși de ei nu le ajută să-L cunoască.

Cu asemenea conducători, atești, orice cetățean al țării are multă suferință și riscă să părăsească nedemn această viață pământească. De aceea este binevenit ca orice om să nu-și mai pună încrederea în asemenea conducători ci fiecare în mod personal să trăiască con-

form legilor lui Dumnezeu, și tot prin prisma acestor legi să-și aleagă conducătorii, așa cum recomandă basarabenilor Alexei Mateevici:

Să știți: de nu veți ridica
Din sânul vostru un proroc,
În voi viața va săca,
Zădarnic soarta veți ruga,
Căci scoși veți fi atunci din joc
Și-ți rămânea fără de noroc.

Și toți veți fi un gând ș-un nume
Și înfrățiți veți făuri
Un viitor mai bun în lume,
Iar el va ști să vă îndrume
Acolo, unde va zări
C-a voastră stea va răsări.

Din cheag de lacrimi, de dureri,
Din trăsnet de mânie sfântă,
Și din nădejdi și zbuciumări,
Din năzuinți și frământări
El trebui facla să-și aprindă
Și-n el pe toți să vă cuprindă.

Dar știți: de nu veți ridica
De printre voi pe-acest proroc,
În voi viața va săca,
Zădarnic soarta veți ruga,
Căci scoși veți fi atunci din joc
Și-ți rămânea fără noroc.